

§ 71 Yttrande över remiss från mark- och miljödomstolen i ärende Ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad verksamhet vid Sjölunda avloppsreningsverk (MAXIMA)

Diarienummer: MN 2026/0055

Under behandlingen av ärendet ajourneras sammanträdet klockan 20.30-20.35.

Beslut

Miljönämnden beslutar

att yttra sig över ansökan i enlighet med förvaltningens tjänsteskrivelse med följande tillägg:

Den 26 juni 2023 trädde förordning (EU) 2020/741 om minimikrav för återanvändning av vatten ikraft. EU-förordningen är direkt gällande i alla EU:s medlemsstater vilket betyder att krav angående t.ex. kvalitet eller riskhanteringsplan gäller och behöver inte införas i den nationella lagstiftningen. I förordningen finns både krav som är direkt gällande och sådana krav som behöver införas i den nationella lagstiftningen i varje medlemsstat. EU-förordningen är framtagen med anledning av vattenbrist för att främja den cirkulära ekonomin av vatten, stödja klimatanpassningen och bidra till målen i ramdirektivet för vatten (2000/60/EG) genom att motverka vattenbrist och det resulterande trycket på vattenresurser.

Att använda tekniskt vatten (renat avloppsvatten eller dagvatten) i reningsverk är en avgörande lösning för att motverka vattenbrist. Genom att återanvända renat avloppsvatten internt eller för externa ändamål, såsom industrier och jordbruk, sparas dricksvattenreserverna i samhället och vi skapar den resiliensen som krävs.

Miljönämnden anser därför att det är viktigt att i kommande och fortsatta processer och utredningar av Sjölunda avloppsreningsverk

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

(MAXIMA) att tekniskt vatten används som resurs och man utreder dess användning.

Cirkulära lösningar - Hållbar utveckling kräver ett framsynt agerande när det gäller cirkulära lösningar. Detta gäller allt från vattenhantering, energiförbrukning och kemikaliehantering. För en anläggning som Maxima förutsätts att konkreta förslag till tekniska lösningar finns med i ansökan för att ge en trovärdig och framsynt regional hantering av avloppsvattnet.

Jäv

Johanna Rosén (KD) deltar inte i behandlingen av ärendet på grund av jäv.

Reservationer

Ewa Björnberg (MP) och Lars Siljebratt (V) reserverar sig skriftligen mot beslutet till förmån för egna yrkanden.

Följande skriftliga reservation lämnas in: Protokollsbilaga § 71-01.

Sammanfattning

Miljönämnden har fått VA SYDs ansökan om tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet vid Sjölanda avloppsreningsverk m.m. på remiss. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att försiktighetsåtgärder avseende risken för föroreningsspredning av främst PFAS vid Källby i Lund ska stämmas av med Lunds kommun samt att detta bör därför anges särskilt. Detsamma gäller för transporter, där sökanden anger att dialog kommer att ske med Lunds kommun och andra berörda kommuner för att optimera antalet transporter och att transporterna körs med full last. Förvaltningen konstaterar vidare att många åtaganden i ansökan är av generell karaktär och konkretiseras genom framarbetande av kontrollprogram. Med det angreppssättet är det viktigt att åtagandena delges och följs i hela kedjan av entreprenörer. Slutligen menar samhällsbyggnadsförvaltningen att det är motiverat med någon form av utredningsvillkor gällande tekniska lösningar för kvartärbehandling fram till dess att verksamheten och eventuella EU-krav för rening av mikroföroreningar finns på plats.

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

Yrkanden

Lars Siljebratt (V) yrkar i första hand avslag av ansökan, med följande motivering:

Motivation att avslå befintlig ansökan bygger på betydande brister i underlaget där följande utgör väsentliga delar som saknas i ansökan:

- Säkerhetsrisker med ett centraliserat regionalt avloppsreningsverk,
- Brister i redovisning av bästa tekniklösning avseende reningsmetodik,
- 0-alternativ för Lund otillfredsställande och otydligt redovisat,
- Bräddning av avloppsvatten otillfredsställande redovisat - Maxima resp Källby,
- Tveksamhet i beskrivningar - saknad av konkretiseringar,
- Redovisning av 4:e beredningssteget läkemedelsrening/mikroföroreningar.

Säkerhetsrisker

En regional central hantering av avloppsrening innebär betydande risker vid ett angrepp av typen cyberintrång. Detta är idag en icke ovanlig företeelse som drabbar enskilda företag, hela kommuner och större institutioner. ARV utgör en kritisk infrastruktur som kan drabbas av betydande driftstörningar. Underlaget i ansökan saknas en genomlysning av förebyggande åtgärder för dylika angrepp. Decentraliserade avloppsanläggningar utgör i detta sammanhang en lägre riskfaktor. Ansökan för den regionala lösningen bör analysera denna säkerhetsaspekt ingående.

Bästa tekniklösning

De tekniklösningar som föreslås för Maxima baseras inte i sin helhet på BAT (Best Available Technology), vilket bör vara ledmotiv för ett framtida Maxima. För den biologiska och kemiska reningen föreslås MBR-process. Denna teknik kommer att vara beroende av elenergi och fällningskemikalier i betydligt högre grad än BAT. Bättre och fungerande lösning är AGS (aerobt granulärt slam). Ansökan tar heller inte höjd för EU-krav på energineutral avloppsrening. Kompletteringar bör ske i ansökan baserat på BAT-lösningar i olika processteg.

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

0-alternativ för Lund

För Lunds vidkommande saknas helt en acceptabel redovisning av 0-alternativet, vilket är krav på i MB. Ansökan "Lund har valts bort bland annat då en ökad belastning till Höje å skulle innebära att det sannolikt fordras annan recipient för det utsläppta avloppsvattnet." Denna kommentar från VA SYD utgår bl.a. från den befolkningsprognos som finns med för belastning på Källby. Man har räknat med en befolkningsökning till 2050 på 170 000 invånare. Demografisk rapport för Lund visar på en befolkning år 2040 på 138 400 inv. vilket är en helt annan nivå som begränsningsfaktor för Källby. ARV Källby är ett välfungerade avloppsreningsverk och var planerad för en välfungerande framtida anläggning. VA SYD kan inte bara avfärda alternativet för Lund med hänvisning till en befolkningsutveckling som inte gäller. Andelen föroreningar efter rening vid Källby utgör dessutom en mindre andel av utsläppen i Höje å i förhållande till vad som sker uppströms Källby reningsverk. Ansökan måste kompletteras med ett väldokumenterat 0-alternativ.

Bräddning av avloppsvatten

VA SYD anger att en bräddning i Öresund har en mindre miljöpåverkan är bräddning från Källby reningsverk. Bräddning i Öresund avser bräddning från den 4 km långa ledningen ut i Öresund, dvs man hävdar att Öresund är en lämplig avfallsdepå. Vad gäller befintlig situation vid ARV Källby så återförs ev. bräddning via tillfällig avbelastningsbassäng för senare rening. Tekniskt bör ansökan finna lösning som inte bidrar till bräddning i Öresund.

Konkretisering av lösningar

Förvaltningen påtalar i sin tjänsteskrivelse att många åtaganden är av generell karaktär och inte konkretiseras i ansökan. Denna synpunkt är av betydelse och ger bilden av att sökande saknar koll på läget. Detta förstärker ytterligare det allmänna kravet av mer beskrivning av konkreta lösningar/alternativ.

Läkemedelsrening/mikroföroreningar

Att inte konkretisera möjliga tekniska lösningar för s.k. kvartärbehandling är anmärkningsvärt i den ansökan som är utskickad för yttrande. Vid föregående hantering i nämnden våren 2025 påtalades

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

i yrkande och reservation svagheten av att inte redovisa möjliga tekniklösningar. Lösningar finns idag, med flera tekniker för läkemedelsrening och andra mikroföroreningar, i drift vid flera svenska avloppsreningsverk.

Lars Siljebratt (V) yrkar i andra hand på följande tillägg till förvaltningens förslag till yttrande:

Cirkulära lösningar - Hållbar utveckling kräver ett framsynt agerande när det gäller cirkulära lösningar. Detta gäller allt från vattenhantering, energiförbrukning och kemikaliehantering. För en anläggning som Maxima förutsätts att konkreta förslag till tekniska lösningar finns med i ansökan för att ge en trovärdig och framsynt regional hantering av avloppsvattnet.

Ewa Björnberg (MP) yrkar i första hand bifall till Lars Siljebratts (V) avslagsyrkande och i andra hand bifall till Lars Siljebratts (V) tilläggsyrkande.

Ewa Björnberg (MP) yrkar avslag på Eleni Rezaii Liakous (S) tilläggsyrkande.

Eleni Rezaii Liakou (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag med följande tillägg till yttrandet:

Den 26 juni 2023 trädde förordning (EU) 2020/741 om minimikrav för återanvändning av vatten ikraft. EU-förordningen är direkt gällande i alla EU:s medlemsstater vilket betyder att krav angående t.ex. kvalitet eller riskhanteringsplan gäller och behöver inte införas i den nationella lagstiftningen. I förordningen finns både krav som är direkt gällande och sådana krav som behöver införas i den nationella lagstiftningen i varje medlemsstat. EU-förordningen är framtagen med anledning av vattenbrist för att främja den cirkulära ekonomin av vatten, stödja klimatanpassningen och bidra till målen i ramdirektivet för vatten (2000/60/EG) genom att motverka vattenbrist och det resulterande trycket på vattenresurser.

Att använda tekniskt vatten (renat avloppsvatten eller dagvatten) i reningsverk är en avgörande lösning för att motverka vattenbrist. Genom att återanvända renat avloppsvatten internt eller för externa

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

ändamål, såsom industrier och jordbruk, sparas dricksvattenreserverna i samhället och vi skapar den resiliensen som krävs.

Miljönämnden anser därför att det är viktigt att i kommande och fortsatta processer och utredningar av Sjölunda avloppsreningsverk (MAXIMA) att tekniskt vatten används som resurs och man utreder dess användning.

Eleni Rezaii Liakou (S) yrkar avslag på Lars Siljebratts (V) avslagsyrkande och bifall till Lars Siljebratts (V) tilläggsyrkande.

Peter Volden yrkar bifall till förvaltningens förslag, bifall till Eleni Rezaii Liakous (S) tilläggsyrkande, avslag på Lars Siljebratts (V) avslagsyrkande och bifall till Lars Siljebratts (V) tilläggsyrkande.

Kyllike Engström (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Jesper Haraldsson (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag, bifall till Lars Siljebratts (V) tilläggsyrkande och Eleni Rezaii Liakous (S) tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns flera yrkanden. Ordföranden börjar med att ställa förvaltningens förslag mot Lars Siljebratts (V) avslagsyrkande och konstaterar att miljönämnden beslutar att bifalla förvaltningens förslag.

Votering begärs och genomförs.

Följande beslutsgång godkänns.

Ja-röst för förvaltningens förslag.

Nej-röst för Siljebratts (V) avslagsyrkande.

Följande ledamöter röstar Ja: Eleni Rezaii Liakou (S), Ivan Kruzela (S), Peter Volden (S), Eva Olsson (S), Erik af Malmberg (M), Martin Stockfors (C) och Kyllike Engström (SD).

Justerare			Utdragsbestyrkande

Följande ledamöter röstar Nej: Ewa Björnberg (MP) och Lars Siljebratt (V).

Följande ledamot avstår: Joanna Lundell (L) och Jesper Haraldsson (L).

Med 7 Ja-röster, 2 Nej-röster och två som avstår beslutar miljönämnden i enlighet med förvaltningens förslag.

Ordföranden fortsätter med att ställa Eleni Rezaii Liakous (S) tilläggsyrkande mot avslag och konstaterar att miljönämnden besluter att bifalla Eleni Rezaii Liakous (S) tilläggsyrkande.

Ordföranden fortsätter med att ställa Lars Siljebratts (V) tilläggsyrkande mot avslag och konstaterar att miljönämnden besluter att bifalla Lars Siljebratts (V) tilläggsyrkande.

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

- Mark- och miljödomstolen i Växjö

För kännedom:

- Kommunstyrelsen

Underlag för beslut

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-05-19 Yttrande över remiss från Mark- och miljödomstolen gällande ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap. (MAXIMA)
- Förslag till yttrande, 2026-05-09
- Ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap miljöbalken (Aktbilaga 1) (Sekretess)
- Ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap miljöbalken, Aktbilaga M Miljökonsekvensbeskrivning (Bilaga 14) (Sekretess)
- Ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken, Bilaga T4 Teknisk beskrivning Avloppstunnel Norr (Aktbilaga 66) (Sekretess)
- Komplettering av ansökan i mål nr 3289–25 (Aktbilaga 97)

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

- Bilaga 01-K-A Komplettering av bilaga M
Miljökonsekvensbeskrivning (Aktbilaga 105) (Sekretess)

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

Miljönämnden

Tid och plats 2026-06-11 klockan 17.30–21.45, ajournering klockan 19.07-19.33, 20.30-20.35, Meteoriten, Kristallen plan 7

Beslutande

Ledamöter
Eleni Rezaii Liakou (S), ordförande
Johanna Rosén (KD), vice ordförande
Ewa Björnberg (MP), andre vice ordförande
Peter Volden (S)
Erik af Malmberg (M)
Lars Siljebratt (V)
Joanna Lundell (L)
Martin Stockfors (C)
Kyllike Engström (SD)

Tjänstgörande ersättare
Eva Olsson (S)
Jesper Haraldsson (L)

Övriga närvarande

Ersättare
Ivan Kruzela (S)
Gabriel Malmer (V)
Urban Persson (MP)
Bengt Malmberg (SD)

Övriga
Hans Juhlin, samhällsbyggnadsdirektör
Malin Sjögren, stadsarkitekt
Rolf Erlandsson, enhetschef miljö
Sandra Johannesson, enhetschef hälsoskydd- och livsmedel
Stefan Andersson, förvaltningssamordnare
Alexandra Emanuelsson, enhetschef
Frida Mattelin, enhetschef
Hjalmar Åhrén, kommunekolog
Nina Weber, miljöjurist
Richard Kettunen Brown, nämndsekreterare

Justerare Kyllike Engström (SD)

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

Paragrafer § 63–79

Tid och plats för justering Torsdagen den 18 juni kl.08.30

Underskrifter

Sekreterare

Elin Hesslefors

Ordförande

Eleni Rezaii Liakou (S)

Justerare

Kyllike Engström (SD)

ANSLAG/BEVIS Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Beslutande organ Miljönämnden

Sammanträdesdatum 2026-06-11

Paragrafer § 63–79

Anslaget sätts upp 2026-06-18

Anslaget tas ned 2026-07-10

Protokollets förvaringsplats Samhällsbyggnadsförvaltningen, Kommunhuset Kristallen, Brotorget 1, Lund

Underskrift

Elin Hesslefors

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------